24 üncü Sene Cumartesi 21 Mart 1931 No. — 2401

Karagöz

Abone:
Türkiye için seneliği 3 liradır
Ecnebi memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri
Orhan Seyfi
Müessisi Ali Fuat Bey merhum

İdarehanesi:
İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire: Telefon: İstanbul: 413

Nushası 3 Kuruş Cumartesi, Çarşamba günleri çıkar Nushası 3 Kuruş

Meb'uslar halkle sık sık temas etmeli!

Karagöz — Ey efendiler, ağalar, vekillerimizi işte böyle aramızda görelim! Görüşelim koklaşalım da, muhabbetimiz katmerleşsin yahu!

Yeni meb'uslar!

İntihap dairelerine gidip halkle sık sık görüşecekler.

Yeni intihap edilecek meb'uslar sık sık halkla temas edecekler, halkın dertlerini dinliyecekler, memleketin ihtiyaçlarını görecekler, yapılması lâzım gelen şeyleri tetkik edecekler. Bu duygularını, bu görgülerini bir rapor halinde yazıp Fırkaya tevdi edeceklerdir. Bu raporlardaki arzular ve ihtiyaçlar ve müşterek şikâyetler Fırkada müzakere ve münakaşa edilecek ve verilecek karar hükûmetin yapacağı işlerin başına konacaktır. Bu seneki meclisin bu suretle çok hayırlı işler göreceği şüphesizdir.

MUHAVERE

Hacıyvat — Aman Karagözüm, bucak bucak seni arıyorum, neredesin a efendim?

Karagöz — Hayır ola Hacıyvat, gene bir çıkmaza saptın galiba!

H — Canım şu komşumuz Rusya ile bir dostluk muahedesi imzaladık ya bunun iç yüzünü bana anlatır mısın?

K — Rus'larla bizim siyasî münasebetimizin temelleri on sene evvel atılmıştı. O zaman bizi çekemiyenler bunun muvakkat ve geçici bir dostluk olduğunu ileri sürmüşlerdi. Fakat bunu söyliyenler artık aldandıklarını anladılar. Geçen her yıl bu dostluğu sarsılmaz bir hale getirdi. Sulhu seven ve sulhperver olduğunu iddia edenler bu dostluğu taktir etmelidir. Eğer her devlet kendi komşularile böyle dostluk abidesi kura bilseydi dünyada harp tehlikesi kalmaz ortalık süt liman olurdu. Hacıyvat!

Beyahu!

İşe, gidişe dair!

Hey yavrum, çok çalış ilerle, durma,
Aldanır geriye kalan beyahu!
Peykede oturup hülyalar kurma,
Mahvolur hülyaya dalan beyahn!

❁ ❁

Çalış ta bahtınla düzelt arayı,
Yükselsin bizde de irfan sarayı,
Kazanıp bir işe veren parayı,
Hayatta düdüğü çalan beyahu!

❁ ❁

Aklını daima işine ver de,
Altınlar devrolsun şu güzel yerde,
Avrupa ileri gitmiş hünerde,
Yokmudur öğrenip alan beyahu!

❁ ❁

Savaştan yılar mı azimkâr erler,
Çalışan kazanır, didişen terler,
Tenbeller rızkımı hak verir, derler,
Bunlar hep uydurma yalan beyahu!

❁ ❁

Çileli! Sözüne âşıklar pes der,
Fen, san'at ister uğraşmak ister,
Tenbeller içinde var mıdır göster,
Dünyada bir zengin olan beyahu!

Çileli

İşte akibeti!

Kırkağaç havalisinde Balya'lı Mehmet diye anılan bir azılı şaki jandarmalarımızla bir buçuk saat kadar müsademeden sonra yakayı ele verdi.

Hükûmetin kanunlarına itaat etmeyen böyle herifler bilmelidirler ki memleketin kanunlarına itaat etmiyenlerin, halkın huzur ve rahatını bozanların cezası ağırdır. Er geç kanunun yumruğu bunların kafalarını ezer!

FIKRA

Toz, dumandan!

İki köylü birleşip dağda giderlerken önlerine bir kurt çıkmış, nereye kaçacaklarını şaşırmışlar.

Biri acele ile kurdun inine girivermiş kurt ardından atlayıp ine saldırırken arkadaşı seyirtip kuyruğundan yakalamış kurt içeri girmek ister koylü kuyruğu bırakmazmış. Hayvan debelenip ortalığı tozutmağa başlamış. İçerden arkadaşı:

— Ne yapıyorsun yahu demiş tozdan dumandan boğuldum.

Dışarıdaki cevap vermiş:

— Elimdeki kuyruk bir kopacak olursa demiş sen tozu dumanı o zaman görürsün!

Memurin kanunu!

Memurin kanununun dokuzuncu maddesinin tadili yarın mecliste konuşulacaktır. Bu madde tadil edilince bilûmum memurlar vekâlet emrine alınabilecek. Vekâlet emrine alınanlardan onbeş seneden aşağı hizmeti olanlara üçte bir, yirmi seneden fazla olanlarda bir yere tayin olununcıya kadar yarım maaş alacaklardır. Tayin olunmıyanlar tekaüt edileceklerdir.

Tahir ile Zühre

Karagözun tetrikası No. 18

(Her hakkı mahfuzdur)

— Bana bu sadakatımın mükâfatını vermez misin?

Dedi. Değil bir buse, ona bütün vücudunu teslim etmeğe hazır olan Zühre, âşıkının kucağına gömülerek dudaklarını uzattı.

Hasretin alevlerile yanıp, kül olan Tahir, on beş sene sonra ilk busesini aldı. İşte tamam o zaman da horozlar ötmeğe başladılar.

Gergin bir zincir, halkalarından çözülüp nasıl koparsa, iki vücut da yekdiğerinden öyle ayrıldı.

Tahir ipe sarılıp henüz ayağını toprağa başmıştı ki, kurşun gibi ağır bir pençe omuzuna yapıştı. Bu, ordunun en kuvvetli bir pehlivanı olan kol başının eli idi. Baştan aşağı demir zırhlar takmış olan iri boylu asker:

— Alçak herif! padişahımızın namusuna göz dikmeğe utanmıyormusun? Yürü saraya!...

Diye gürledi. Rüyasının hakikat olduğunu anlayan Tahir döğüşmeğe karar vererek:

— Anlaşılan sizler canınıza susadınız!...

Diyerek dev gibi herifi bir sillede yere serdi. Bunun üzerine pusudaki askerler yerlerinden fırlayıp Tahir'in üzerine saldırdılar.

Bir anda etrafını bir sürü asker kapladığını gören Tahir, kılıncını çekip, arslan gibi, saldırdı. Sağı ve solu dıvar olan bir köşeyi vücuduna siper yapıp kendini müdafaa etmeğe başladı.

Bir dakika evvel, genç delikanlının sillesinden yere kapanan, kol başı kalkmış, tekrar ona hücum etmişti. Tahir, askerlerin gözünü yıldırmak için ilk evvela onu öldürmeğe karar verdi. Çifte su verilmiş çelikten kılıncını bir hamlede herifin göğsüne sapladı. Demir zırhlar kırılıp, kılınç kol başının kalbine isabet etti.

Ordunun baş pehlivanı öldükten

MONOLOK

Ev kadını!

Almanya'dan yeni gelen bir arkadaşımız anlattı:

Şu Alman'lar yok mu dedi çok yaman millet, erkeği, dişisi hayata atılmış çalışıyorlar didişiyorlar fakat neticede de her işin hakkından geliyorlar. Biz iktisattan bahsettiğimiz ve aslını astarını bilmediğimiz bu ilmin herifler hocası olmuşlar. Bu ilim ve fen diyarında kadınlarla erkekler iş bölümü yapmışlar kadın ev işlerinin başında bir makine mütehassısı gibi işini çeviriyor. Alman'ların idmanlı ve sert vücutlu kadınları çarşıya çıkıp evin masrafını gördükten sonra kolları ve bacakları sıvalı mutbağa giriyor. Bu iş kadını soyanın nasıl konursa filizlenmiyeceğini yağın nasıl süzüleceğini, pek güzel bilir. Yemeklere koyacağı yağın, tuzun, salçanın mikdarını bizim gibi kararlamadan değil mutbaktaki terazesile tartarak kor. Sonra da bu ev masrafından tasarruf ettiği para ile kendisinin çorap, iskarpin gibi ihtiyaçlarını temin eder kapatır. Rengi, sıhhati sözü sohbeti yerinde böyle bir kadına canım kurban olsun.

Ev kadını dediğin işte böyle olur! Asrî kadınlardan böyle kadınlık bekliyoruz!..

Mütekait, dul ve yetimlere hayırlı haber!

Geçenlerde maaş cüzdadlarını kıran sarrafların ağır faizle verdiği paralardan birçok malûl tekaütlerin, dulların, yetimlerin sefalete düştüğünü yazmış ve bu işin bir banka tarafından yapılmasını temenni etmiştik. Maliye vekâleti bu mühim mes'elelerin önüne geçmek için bazı tedbirler alacaktır. İstanbul'da bulunan Emniyet sandığı ve Eytam bankası gibi müesseseler maaş cüzdanları üzerinde senevî insaflı bir faizle para vermeeyi kabul etmişlerdir. Bu karar bu günlerde tebliğ edilecektir.

Bu hayırlı işin yapılmasından dolayı malûller, mütekaitler, dullar ve yetimler namına Maliye vekâletine teşekkür ederiz!

Dilenciler!

Dilencilerin ortadan kalkacağını ötedenberi dinleriz, Belediye zabıtası bir yandan tertibatını aladursun. Dilenciler yeni bir yol tuttular, kimisi bir değnek üzerine potin bağı gibi şeyler asıp, kimisi bir kutunun içine kibrit filân koyup kâr yolunu tutmuş gibi görünerek dileniyorlar. Bu dilencilerin önüne bir türlü geçilemedi, gitti. Acaba bu işe de bir mütehassıs mı lâzım?

Ey şirket bunlara ne dersin?

Terkos kumpanyası direktörü, gazetecilere: "Hükûmetin bütün tekliflerini kabul ettik!„ dedi. Pek alâ, amma direktör tekliflerin ne olduğunu söylemiyor. Biz halkın arzularını yakından bildiğimiz için söyleyelim ki: Bir kere şu saat paraları kalkmalı, sokakta bozulan boruların ceremesini halktan almamalı, saat tamiri masrafı şirkete ait olmalı, her eve muntazaman su verilmeli, verilmediği taktirde şirket bunun parasını almamalı ve hattâ müşterilerin zararını ödemeli. Suyu saf ve temiz bir hale sokmalı. Yangın olduğu zaman su bulunmazsa suzuzluk yüzünden yanan evlerin parasını ödemeli. Millî dairelere meccanen su vermeli, sokakları parasız sulamalı! bunları kabul ediyor ve yapacaksa açık söylesin. Yoksa biz öyle loloya gelmeyiz.

Allah bağışlasın!

Büyük Millet Meclisi muhafız alayında 2 metre 15 santim boyunda yiğit bir neferimiz var. Bu neferin ayakları 40 santime yakındır. Bizim giydiğimiz kalıplarla yapılan ayakkapları ayağına uymadığı için hususî kalıpla ayakkabı yaptırılmış ve rahatça yatması için de hususî bir karyola ısmarlanmıştır.

Yavrum Anadolu ne yiğitler yetiştiriyor!

---

sonra, kahraman Tahir, siperinden fırlayıp askerlerin üzerine atıldı.

Yer yüzünde görülmemiş dehşetli bir muharebe başladı. Gürzler kırılıyor, zırhlar çözülüyor, kılınçlardan ateşler dökülüyordu.

Bu müthiş kavga bir saat sürdüğü halde, Tahir yaralanmış fakat askerlerin yarısı can vermişti.

Korkudan bir köşede titreyen fellâh, bu gidişle Tahir'in kendisini de öldüreceğini anladı.

Saraya koşup:

— Padişahım! alçak Tahir kudurmuş bir fil gibi, askerleri mahvetti. Eğer daha adam göndermezseniz halimiz yaman olacak!

Dedi. Bunun üzerine padişah bir bölük asker daha gönderdi. Lâkin Tahir kükremiş bir aslan gibi, onların da hakkından gelince, padişah yanına sarayın bütün muhafızlarını alarak Tahir'in karşısına çıktı. Tahir'in hakikaten bulunmaz bir bahadır olduğunu görünce:

— Bre hain herif! Bu kadar zavallının kanına acımıyor musun?.. Teslim ol! diye bağırdı.

Zühre, iki saattenberi sevgilisinin kahramanlığını seyrediyordu. Fakat en nihayet babasının geldiğini görünce muhakkak Tahir'i öldüreceklerini anladı. Pencereden:

— Tahir! teslim ol, babam seni affeder!..

Diye haykırmağa başladı. Bu sedayı duyan Tahir:

— Madem ki sen emrediyorsun, bundan sonra döğüşmem!.

Cevabını verip kılıncını yere attı.

Padişah, kendi elile Tahir'in bileklerini bağlayıp, saraya getirdi.

Esasen sarayda divan kurulmuş, vükelâ mühim mes'eleleri müzakere ediyordu. Padişah hiddetle içeri girince hepsi ayağa kalktılar. Arkasından iki asker elleri zincirlerle bağlanmış kahraman âşıkı sürüklüyerek getirdiler. Padişahın ilk sözü:

Bana bak, cellât! Vur şu nankör herifin kellesini!..

Oldu.

Celâlt başı bu fermanı yapmak için ileri atıldı.

Vezirler böyle koç gibi bir yiğitin celâldın keskin palası altında can verip gitmesine razı olmadılar. İçlerinden biri kalkıp, padişaha:

— Bitmedi —

MEMLEKET HABERLERİ

Eyüpte Şehitler İhtifali

Mütareke esnasında İstanbul'un işgalinin yıl dönümü olan 16 Mart günü Eyüpte şehitlerimiz için bir ihtifal yapılmıştır. Resimde müfti etendinin dua ettiği görülüyor.

İlk Mektep Yavruları

Silifke'de Cumhuriyet ilk mektebi talebesi muallimlerile beraber

Fenerbahçe Vefa

Geçen hafta Fenerbahçe, Vefa kulüpleri arasında maç yapıldı. Vefa 2-0 galip geldi.

İhtifalden Bir Manzara

Cevdet Kerim bey şehitlerin mezarında nutuk söylerken

İntihap Başlıyor

Halk mahallelere asılan intihap listelerini okuyor

Yunanlı Gazeteci

Geçen hafta şehrimize gelen Yunan'lı bir gazeteci Galatasaray lisesinde bir konferans vermiştir.

Hediyelerimiz

41 : 62 : Ayna — Unkapanı Azaplar hamamı Ilhan arkasında No. 1 hanede Raşef.

42 : 44 : Krem — Cağaloğlu Acem sefareti karşısında cirithane sokak No. 11 Pakize hanım

43 : 447 Tarak — İstanbul Langa soğancılar sokak No. 43 Murat efendi

44 : 645: Mendil — Bursa orta mektep 3 üncü sınıf talebesinden No. 201 İbrahim Kaya efendi

45 : 148: Diş macunu — Divanyolu dikiş ve biçki yurdu talebesinden Samiye İbrahim hanım

46 : 313: Çay — Sultanhamam No. 42 Jozef efendi

47 : 785: Saat — Pangaltı İspanyol apartımanı Erol bey

48 : 577: Diş fırçası — Tophane Defterdar yokuşu No. 78 Medih Osman H.

49 : 229: Şeker — Üsküdar İhsaniye Etem paşa sokak No. 13 Fatma Semiha H.

50 : 285: Çorap — Vefa orta mektep 1-3 den No. 53 Cevat efendi

— Bitmedi —

TÜRKİYE SANAYİ ve MAADİN BANKASI Fabrikalarına ait YERLİ MALLAR PAZARI

Mağazada münhasıran yerli fabrikalar mamulâtından ipekliler ve döşemelikler, yünlüler, battaniyeler, kalın bezler men ve zarif bavul ve çanta kunduralar ve saire toptan ve perakende olarak satılır

SİNEMA

Jon Gilbert

Jon Gilbert beyaz perdenin en sevimli erkek artistlerinden biridir. Şimdiye kadar çevirdiği çok muvaffakiyetli filmlerle sinemanın birinci sınıf yıldızları arasına giren Jon Gilbert 1897 senesi temmuzunun onunda Amerika müttehidesinde Utah cumhuriyetinde kâin Logan şehrinde dünyaya gelmiştir. Bu hesaba nazaran otuz dört yaşındadır. Boyu 5 kadem 11 inçtir.

Jon Gilbert evvelce Leatris Joy isminde bir san'atkârla evlenmişse de bilâhara ayrılmıştır. Şimdiki karısı sinema yıldızlarından İna Klercir.

Doroti Jordan'ın Son Filmi

Henüz yirmi yaşında olan Doroti Jordan sinema hayatına atılalı ancak iki sene olduğu halde Amerika'nın birinci sınıf artistleri arasına geçmiş ve Metro - Goldvin şirketinin en kıymetli san'atkârlarından biri olmuştur. Çünkü Doroti çok genç olduğu gibi çok da güzeldir.

Doroti Jordan ekseriya Ramon Novaro ile birlikte oynar. Anlaşılan bu iki genç artistin yıldızları pek iyi barışmıştır. Mamafi Doroti Jordan son eseri olan " Min ve Bill „ ismindeki filmi Ramon'la oynamamıştır. Bu filmin başlıca erkek aktörü Wallace Berry'dir.

Sinema Haberleri

● Şarlo'nun "Şehir Işıkları„ ismindeki filmi Londra'da oynanmağa başlanmıştır. Şarlo bu film için üç sene çalışmıştır. İyi keman çalan Şarlo filmin musiki parçalarını bizzat bestelemiştir. Şarlo yeni filminden yalnız Amerika'da 12,000,000 lira kazanacağını tahmin ediyor. Filmi kendi hesabına gösteriyor ve kimseye satmıyor. İngiltere'de de 5,000,000 lira kadar kazanacağı tahmin ediliyor.

● Bir müddettenberi sinemada görmediğimiz san'atkâr çocuk, Ceki Koğan şimdi onbeş yaşındadır. Son günlerde bir film çevirmeğe başlayan bu üstat çocuk büyümekle san'atından gaip etmemiş, bil'akis kazanmıştır.

● Greta Garbo "İlham„ isminde yeni bir film hazırlamaktadır.

● Ramon Novaro "Eşbiliye âşıkları„ ismindeki filmin İtalyancasını çevirmeye başlamıştır. Kendisi aynı zamanda vazı sahnelik yapacaktır.

● "Haydut Şarkısı„ ismindeki filmde sesini taktirle dinlediğimiz Amerika'lı muganni Tibet, oynayacağı yeni bir film için sakal bırakmağa başlamıştır.

Milyon Kazandıran Papuçlar!

Şarlo'nun meşhur ayakkabılarını tanıdınız mı? İşte Şarlo milyonerlik ve cihan sinema krallığı tahtına doğru bu partal ayakkabılarla yürüdü.

Büyük san'atkâr uğrunu dediği bu ayakkabıların çok kıymetini bilir. Zaten haylı eskimiş olan bu papuçların daha fazla eskimemesine meydan vermemek için her ne lâzımsa yapar. Meselâ oyun icabı suya düşmek icap ederse kıymetli ayakkabılarını çıkarıp yerine tıpkı onlara benzer başka ayakkabılar giyermiş.

Ne Kazanıyorlar?

Amerika'nın mes'ut sinema yıldızlarından Alis Vayt ne kazanır bilirmisiniz? Haftada 2.000 dolar, yani bizim paramızla 4.000 lira... Ayda 16.000 lira!

Şikâyetler

Ey muhassasatı zatiye memurları!

Zafranbolu yazı köyünden odabaşı oğlu şehit Süleyman zevcesi Emine hanım gönderdiği bir mektupta diyor ki:

— Cihan harbinde Filistin cephesinde şehit olan zevcim Zafranbolu'nun yazı köyünden odabaşı oğullarından Emin oğlu Süleymandan bana tahsis edilecek olan maaşın muameleli evrakı bura askerlik şubesinden 2204 numara ve 9/12/929 tarihinde Ankara muhassasatı zatiye kısmına gönderilmişti. İki senedenberi bekliyorum .Muamelenin bittiğine dair halâ bir cevap gelmedi. Derin bir sefalet içindeyim halime merhamet etsinler!

Karagöz — Ey memur beyler, bir şehit ailesini iki sene bekletmek revayı hak mıdır?. Böyle zavallıların işini görmek hepimiz için kanun, vicdan ve vatan borcudur. Yapmayın beyahu!

Türk Dili İçin
Yazan: Sadri Maksudi
Yazi dilimize dair düşünceler
Fiatı: 150 kuruş

Elektirikle Balıkçılık

İşler kolaylaştı, denizde istediğin kadar balık avlamak işten bile değil!

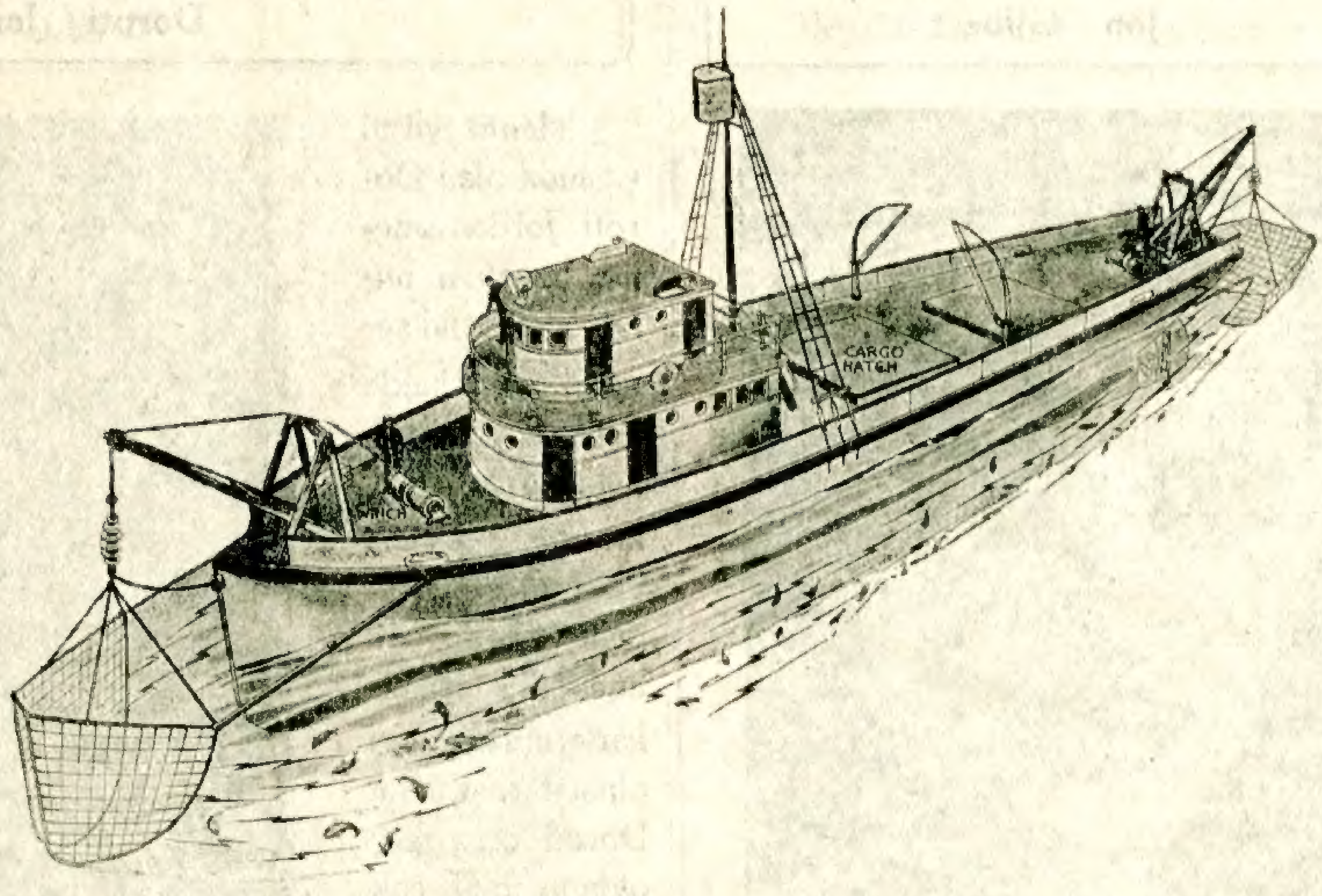

İsveç'li mühendis Müller tarafından yapılan elektrikli balıkçı kayığı plânı

Asrımız sürat asrı. Herkes hem kolay, hem çok iş görmek istiyor, iğne ile kuyu kazmak kimsenin işine gelmiyor. Olta ile balık tutmakta iğne ile kuyu kazmak kabilinden bir şeydir. Avusturalya'da Sidney koyunda balıkları elektrikle tutmağa başlamışlar. Bunun için ayrıca bir vapur yapılmış. Vapurda elektrik yapan bir makinenin hasıl ettiği ceryan, vapurun denize batan elektrik kutupları arasından geçer ve bu kutuplar arasında ne kadar balık varsa hepsi sersemleyip suyun yüzüne çıkarlar ve canlı olarak toplanırlar. Bu suretle başında ve kıçında elektrik kutupları bulunan vapurlarla büyük mikyasta balık tutmak mümkündür. Şayet iki vapur birden çalışırlarsa bunların her birinde bir kutup bulunur ve her iki gemi de birbirine bir elektrik kablosu ile bağlı bulunur. Elektrik ceryanı denizin içinde bir vapurdan bir vapura geçince aralarındaki mesahada ne kadar balık varsa hepsi sersemleyip yüze çıkarlar.

Müller isminde İsveç'li bir mühendis elektrikle mücehhez bir çatana üstünde birçok tecrübeler yapıp iyi neticeler aldıktan sonra bu sütunda gördüğünüz gibi plânını yapmıştır. Balıkçı vapurunun başında ve kıçında elektrik kutupları vardır.

Suyun yüzünde kalan balıkları toplamak için de vapurun başındaki ağ kullanılmaktadır. Vapur yürüdükçe baygın balıklar bu ağa dolarlar.

Bu usul umumileşecek olursa balıkçılık yapmak için ayrıca bir san'at ve hünere sahip olmağa lüzum kalmıyacaktır. Sermayeli olup böyle bir vapur alabilen her kimse denizden istediği kadar balık toplıyabilecektir.

Şimdiye kadar balıkçılık hayli zietli bir işti, aynı zamanda başlı başına bir ilim, bir hünerdi. Anlaşılan elektrikle balık avcılığu usulü umumileşecek olursa işler hayliden hayliye sadeleşecek!

Çocuğunuzun KUMBARA sı var mı?

Eğer yoksa İŞ BANKASI ndan hem bir KUMBARA alarak çocuğunuzu sevindiriniz.

Kumbara çocuğunuza vereceğiniz en güzel hediye, ona istikbal temin eden en sağlam vasıtadır

HASRET KAVUŞTURAN

§ Karilerimizden Bekir oğlu Kanber imzasile:

— Yozgat vilâyetinin buğazlıyan kazasının orumdüğün karyesinden Kemiksiz oğullarından amucam Mustafa oğlu Salih efendi 1927 senesinde Konya'nın köprübaşı mahallesinde idi. Haber alamıyorum.

§ Uşakın Kemalpaşa mahallesinden 242 numaralı evde oturan Pirpboylu hafız Mehmet Nuri efendi oğlu İbrahim Hasret imzasile:

Üsküp vilâyeti Pirpbül kazası Piriboy nahiyesinden hafız Mehmet Nuri efendi oğlu kardeşim Abdürrahman Balkan harbinde memleketten hicret etmişti. Bergama'ya gidip polis olduğunu işittimse de kendisinden haber alamıyorum.

§ Milâs kazasına tabi kazıklı köyünde mukim Manavkat'lı Hüseyin oğlu Mehmet Ali imzasile:

— Manavkat kazasının Kebiç köyünden biraderim hacı İbrahim oğlu Hüseyin 1309 doğumlularla Umumî harpte asker olup Şam'a gitmişti. O zamandanberi gaiptir.

NELER OLUYOR?

İmdat işareti!

Bu gördüğünüz aleti mutlaka bir salon gramofonuna benzetirsiniz. Halbuki o gramofon degil bir telsiz telgraf ahize aletidir. Avusturalya'da yapılan bu telsiz telgraf gemiler içindir. Denizde bin mile kadar olan mesafe dahilinde bir gemi kazaya uğrayıp telsizle imdat işareti verecek olursa bu alet işareti derhal zapt ve tekrar eder. Bunun için hiç bir müdaheleye ihtiyaç yoktur. Alet kendi kendine işler. Plâk aynı zamanda geminin ismini, kazaya uğradığı noktayı da zapteder. Bu son sistem imdat işareti zaptına mahsus telsizin icadı gemiler için büyük bir kolaylık olmuştur.

Bu Ne dir?

Bu resimde gördüğünüz domuz resmini sakın bir oyuncak veya bir pasta zannetmeyiniz hayır. O bir binadır! Kırda, şosa üstünde küçük bir lokanta binası. Bu lokanta, yolculara domuz sucuğu satar. Bilhassa bu yoldan geçen otomobillerin nazarı dikkatini celbetmek için lokanta bu şekilde yapılmıştır. Amerika'lılara mahsus hoş bir reklâm değil mi?

Amerika'da böyle garip şekilde yapılmış kır lokantaları çoktur.

BİLGİ DAĞARCIĞI

Voltaire

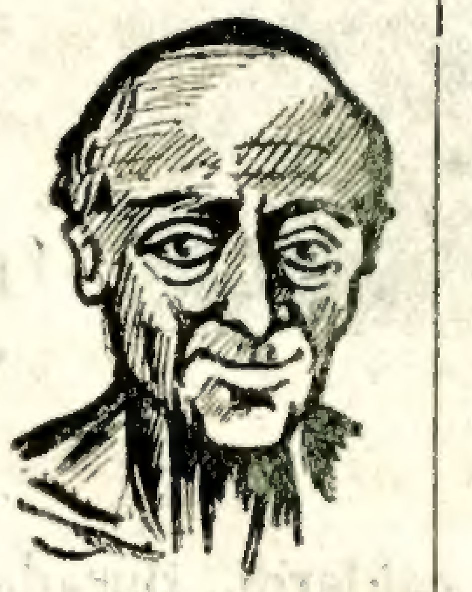

Voltaire (*fer* okuyunuz) Fransa'nın yetiştirdiği en büyük adamlardan biridir. Kendisi 1694 senesinde Paris civarında doğmuştur. Memleketinde bir çok nikbetlere uğramış, Büyük Fredrik'in daveti üzerine bir kaç defa Berlin'e gitmiştir. Voltaire'in "İnsan hakkında nutuk„ gibi fikrî eserleri, "On dördüncü Louis'nin asrı„ gibi tarihleri ve bir çok manzum, mensur tiyatroları vardır. Voltaire hayatında bütün Avrupa'nın en meşhur simalarından biri olmuş, dünyanın en büyük insanlarile tanışmış, daimi surette muhaberede bulunmuş, büyük Katerina, Büyük Fredrik gibi hükümdarların teveccüh ve iltifatına nail olmuştur. Voltaire'in 70 den ziyade eseri vardır. Avrupa'nın kurunuvusta cehalet ve taassubu içinde ilk terakkî ve medeniyet yolunu açan Voltaire olmuştur. 1791 de kemikleri mezarından çıkarılıp Paris'te Panteon mabedine nakledilmiştir.

Cromuvell

Cromuvell (*Krom* okuyunuz) İngiltere'nin meşhur siyasî adamlarındandır. 1599 da doğmuştur. Evvelâ parlementoya aza intihap olunmuş, sonra meclisle kral arasında çıkan ihtilâf üzerine bir alay teşkil etmiş ve Birinci Charles'in mahvını mucip olmuştur. Bunun üzerine Cromuvell askeri eline alarak 1653 de "Hamî„ unvanı ile hükümet reisi olmuş ve istediği gibi hüküm sürmeğe başlamıştır. Cromuvell zamanında ticareti ilerletmiş, Skoçya ile Irlanda'ya İngiltere'nin hükmü altına almış ve bütün Avrupa devletlerine kendi hükûmetini tastik ettirmiştir. 1658 de vefat etmiştir. Yerine aynı unvanla oğlu geçmiş, fakat istifaya mecbur olmuştur.

HALK SÜTUNU

§ Malatya'da karilerimizden Yılmaz efendiye:

— Yaşın müsaitse ve imtihan verebilirsen meccanî bir liseye girersin amma, işin amması var. Meccanî liselerin kadrosu dar, pek az talebe alıyorlar. Burada bir tanıdığın varsa ona yaz, mühendis mektebinin yanında bir fen mektebi vardır. Mühendis olamazsanda fen memuru yani kondoktör olursun.

§ Ankara mahrukat tüccarlarından Bilecik pazarı sahibi Sabri beye:

— Mektubunuz bizi müteessir etti. Devairde halkın işinin süratle görülmesi için dahiliye vekâletinin müteaddit emirleri var. Memurların halkı bekletmeleri doğru değildir. Yalnız eşhabı mesalihinde kalem odalarında oturmaları memnudur. Siz bunu rahatsızlığınız hasebile yapmışsınız. O memur efendi bunu size yolile ve nezaketle anlatmalı idi. Terbiye bunu icap ettirir. Nezaket parayla satılmaz ki alıp o zata hediye edesiniz.

PİLEVNE

Muharriri: Kemalettin Şükrü

Karagözün tefrikası No. 18

lamışlardı. Herkesin yegâne ümidi Osman paşada idi.

Pilevne'nin kahraman müdafası ve Moskof'ları bir karış ileriye götürmemesi denebilir ki yalnız İstanbul'u değil, bütün vatanı tek bir dil ve tek bir dilek haline Osman paşaya bağlamıştı.

Her taraftan can ve gönülden yükselen:

Tuna nehri akmam diyor..
Etrafımı yıkmam diyor,
Şanı büyük Osman paşa,
Pilevne'den çıkmam diyor..

Şarkıları yükseliyor, her evde emzikli anneler yavrularını Osman paşanın marşı ile uyutuyordu.

Buna mukabil ordunun, Moskof'lara harp açan devlet ordu sunun kumandanı, seraskeri ise harbiye nezaretindeki yaylı koltuğundan bir türlü ayrılmak istemiyor, cephenin ölüm korkusu bu sözde asker kumandanını rahat kanepesine temel çivisi ile çivilenmiş gibi kımıldayordu.

O ana kadar milleti düşünmeyen saray ise bu felâketler karşısında büsbütün pusulayı şaşırmış, birbirini çekemiyen ve hududa gidip düşmanla çarpışacak yerde İstanbul'un zevk ve sefa âlemlerinde birbirleri ile sidik yarışına çıkan kumandanların keyfine göre hareket ediyordu. Bunu halk, millet bilmiyor midi?

Gözleri önünde olan bu facıayı herkes biliyor ve binlerce müşkülât içinde düşmanla çarpışan Osman paşanın kahraman namını nasıl hürmetle anıyorsa bu millet düşmanlarına karşı da aynı gayzı nefret ve istikrahla kusuyordu:

Olur mu böyle olur mu
Evlât babayı vurur mu
Gidi millet hainleri
Bu dünya size kalır mı?

— 18 —

Ziştoy köprüsünde

Rus'ların bu kanlı vahşetler, cinayetler zulümlerle Tuna'dan geçmeleri ve ilk hamlede masum halka karşı elde ettikleri zafer hepsini sevinçten kudurttu.

Evvelâ korkusundan dolayı sarayından çıkmayan Moskof kralı İkinci Aleksandr, ordusunun zafer haberini işitince hemen muharebe meydanına koştu. Tehlikenin geçtiği yerlerde caka satmak istiyordu.

Tuna'nın sağ sahiline ayak basar basmaz ilk muzafferiyetin sevinci ile ceneral [Dragomirof] u (Ziştoy) köprüsü üzerinde kucakladı ve:

— Moskof ordusu Türk'leri İstanbuldan çıkarmayınca silâhını bırakmayacaktır.

Dedi. Tarihin ne kadar gaip tecellileri vardır.. Biraz sonra göreceğimiz üzere gene aynı Moskof Çarı.. Aynı İkinci Aleksandr gene bu yerde, (Ziştoy) köprüsü üzerinde elleri ile yüzünü kapamış hıçkıra hıçkıra ağlayor.. Dişleri ile dudaklarını kanatarak:

— Türkler bizi mahvediyor..

Diye feryat ediyordu.

Buna da sebep Pilevne'nin şanlı müdafaası, Osman paşanın kahramanlığı olmuştu.

Aleksandr'ın Avrupa hükümdarlarına:

— Eğer bize yardım etmezseniz hırıstıyanlık ortadan kalkacak! diye telgraflar yağdırması Türk'leri ortadan kaldıracağım diyen bu hükümdara Taliin kaderin verdiği ne büyük ve ne acı bir derstir.

Osman Paşa... Pilevne'de...

— 19 —

Pilevne'de..

Harbin sebeplerini; düşmanın vaziyetini kuş bakışı gördükten, işlenen tüyleri ürpertici vahşetlere cinayetlere vakıf olduktan sonra tekrar Pilevne'ye dönüyoruz...

Osman paşa yüzbaşı Ferit Beyin getirdiği haberden sonra kaleyi düşmana teslim edip etmemek buradan çıkıp çıkmamak mes'elesini bizzat kendi askerleri ile kararlaştırmak istemiş ve bütün ordu da:

— Ölürüz.. gene Pilevne'den çıkmayız..

Demişti.

Burada kalacaklardı.. Burada son fertlerine kadar ölecekler.. Ve son Türk askeri ölmeyince şanlı vatan bayrağını yad ellere teslim etmiyeceklerdi.

Mamafi Osman paşa askerin bu kahramanca cevabı karşısında gene onlara hitaben:

Evlâtlarım, dedi. Teşekkür ederim bu saatte hepinizin kalbi benim kalbim gibi tek bir hisle atıyor. Bu günkü harp vaziyeti bizim Pilevne'den çıkmamızı istiyor ve bizde çıkmayacağız. Eğer burasını terk etmekte vatan için daha büyük bir faide olursa o zaman gene sizlerin temiz yüreklerinize müracaat ederim. Bana inanınız.

— Bitmedi —

Müdürü mes'ul : Orhan Sevfi - Matbaai Ebüzziya